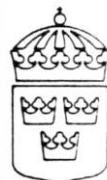

Motion till riksdagen

1989/90:So212

av Daniel Tarschys m.fl. (fp)

Våld mot kvinnor och äldre

Mot.
1989/90
So212-219

Våld mot kvinnor är vanligare än man i allmänhet tror. Varje vecka misshandlas en kvinna till döds i Sverige. Av hundratusentals misshandelsfall per år leder bara ca 10% till polisanmälan. Mörkertal i samma storlekordning följer sig bakom de ca 1000 våldtäkter, som polisanmäls årligen. Övergreppen sker i allmänhet inom familjen.

Misshandel och sexuella övergrepp är tabubelagda områden. Många kvinnor skäms över att ha blivit utsatta för våld. Ofta känner de sig medskyldiga och bär på starka skuld känslor. Om anmälan ändå görs blir kvinnorna ofta misstrodda och illa bemötta.

Riksdagen beslutade hösten 1989 med anledning av en motion från Folkpartiet att ett samlat förslag till åtgärdsprogram bör föreläggas riksdagen när det gäller våld mot kvinnor och barn. Detta gavs regeringen till känna. Vi tar i den här motionen upp några frågor, som är brådskande eller av den arten att närmare utredning inte behövs, varför riksdagen bör ta ställning utan att invänta förslag till åtgärdsprogram.

Stöd till kvinnojourerna

Kvinnjourerna gör en stor ideell samhällsinsats för att bekämpa våldet i samhället samtidigt som man kämpar med betydande ekonomiska svårigheter. Medel saknas till informationsmaterial, till utvärdering och dokumentation av verksamheten och till att vid behov anlita expert hjälp. Allt för mycket av tid som skulle kunna ägnas åt direkt klientarbete måste användas till att hålla verksamheten ekonomiskt flytande. Folkpartiet anser det synnerligen angeläget att Riksorganisationen för Kvinnojourer i Sverige (ROKS) får ekonomiska möjligheter att bli en väl fungerande riksorganisation. Därför föreslår vi i en partimotion att 5 milj.kr. skall anslås för stöd till kvinnojourer.

Registrering av skador

Misshandlade kvinnor är en vanlig patientgrupp vid kirurgiska akutmottagningar. Skadebilden är typisk men bakomliggande misshandel förblir trots detta ofta odiagnostiserad.

322 av 12 880 kvinnor som sökte på en kirurgmottagning i Göteborg under

ett år hade varit utsatta för misshandel. Misshandelsfrekvensen, 2,5%, överensstämmer med tidigare studier av antalet misshandlade vid akutmottagningar. Kvinnorna berättar sällan spontant om sin situation. Personalen måste våga fråga hur skadan uppkommit även när misshandel är möjlig. En förutsättning för att man skall våga fråga är att man är beredd att ta emot ett förtroende och vet hur situationen skall hanteras. Personalen måste vara väl insatt i de resurser som finns och ha tillgång till väl fungerande utrednings- och samarbetsrutiner.

Riksdagen har beslutat att en länsvis registrering skall genomföras av samtliga skadefall, som kommer i kontakt med hälso- och sjukvården. Avsikten är att förbättra underlaget för förebyggande insatser i samhället. När vårdpersonalen systematiskt registrerar alla skadors omfattning och orsak bör flera fall av skador än hittills orsakade av våldshandling upptäckas. Det är av stor vikt att de kunskaper om skador på grund av våld som kan erhållas via registrering tillvaratas på ett konstruktivt sätt. En uppföljning av verksamheten bör därför ske ur den aspekten.

Våld mot äldre

Antalet äldre ökar i de flesta länder och därmed också antalet sjuka och beroende. Övergrepp mot äldre i hemmet är ett problem som först på senare år börjat bli uppmärksammat. Det är ofta svårt att upptäcka att äldre blir utsatta för övergrepp. De kan vara förvirrade och därför oförmögna att berätta vad som händer. Många äldre vill inte avslöja vad som händer i familjen. När belastningen på anhöriga blir större kan risken för våldshandlingar förväntas öka.

I Sverige har hittills ingenting gjorts för att kartlägga förekomsten av eller förebygga misshandel av äldre i hemmet. I undersökningar från andra länder varierar förekomsten mellan 1-5%. I en undersökning från Norge rapporteras att ca 1% äldre över 65 år med hemsjukvård var utsatta för misshandel av något slag. Fysisk misshandel drabbade nästan enbart kvinnor. Äldre män blev framför allt utsatta för psykisk misshandel.

När socialutskottet behandlade frågan om misshandel av äldre i maj 1988 noterades att socialstyrelsen uppmärksammat problemet och planerade åtgärder. Vid förfrågan om vad som skett sedan dess uppges från socialstyrelsen den 21/12 1989: "Tyvärr har socialstyrelsens planer på att utreda äldremisshandeln, ta fram ett informationsmaterial m. m. inte genomförts. Vi vet lika litet om denna fråga idag som vi gjorde för några år sedan, när problemet började uppmärksammas."

Det är synnerligen angeläget att förekomsten av misshandel av äldre i hemmet kartläggs och att förebyggande åtgärder vidtas.

Invandrarkvinnor

Tvåårsreglen för utvisning av invandrarkvinnor som skiljer sig är orimlig. Den bör därför avskaffas. Regeln bidrar till att misshandlade och förnedrade kvinnor utvisas till en utsiktslös framtid i hemlandet.

Hemställan

Mot. 1989/90

So212

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om registrering av kroppsskador,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om misshandel av äldre.

[att riksdagen beslutar avskaffa den s. k. tvåårsregeln för utvisning av misshandlade invandrarkvinnor.¹]

Stockholm den 16 januari 1990

Daniel Tarschys (fp)

Ingrid Ronne-Björkqvist (fp)

Barbro Westerholm (fp)

Ulla Orring (fp)

¹ 1989/90:Sf690